

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

21 11 20 18 р.

м. Київ

№ 1286

Про затвердження стандарту професійної
(професійно-технічної) освіти
з робітничої професії «Гірник очисного забою»

Відповідно до законів України «Про освіту», «Про професійно-технічну освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 17.08.2002 № 1135 «Про затвердження Державного стандарту професійно-технічної освіти», розпорядження Кабінету Міністрів України від 28.03.2018 № 244-р «Про затвердження плану пріоритетних дій Уряду на 2018 рік» та наказу Міністерства освіти і науки України від 30.06.2017 № 946 «Про розроблення Державних стандартів професійно-технічної освіти на основі компетентнісного підходу»

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити стандарт професійної (професійно-технічної) освіти з професії «Гірник очисного забою» (код 7111), що додається.

2. Установити, що стандарт, зазначений у пункті 1 цього наказу, упроваджується в освітній процес з 01 січня 2019 року.

3. Департаменту професійної освіти Міністерства освіти і науки України (Кучинський М. С.), ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» (Спірін О. М.) надавати закладам професійної (професійно-технічної) освіти методично-консультативну допомогу з питань упровадження стандарту, зазначеного у пункті 1 цього наказу.

4. Визнати такими, що втратили чинність, накази Міністерства освіти і науки України від 09.09.2014 № 1028 «Про затвердження державного стандарту професійно-технічної освіти з професії «Гірник очисного забою» та від 23.12.2015 № 1340 «Про затвердження державного стандарту професійно-технічної освіти з професії «Гірник очисного забою».

5. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Хобзея П. К.

Міністр

Л. М. Гриневич

**Міністерство освіти і науки України
Міністерство соціальної політики України**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства освіти і науки України

від «21» 11 2018 р. № 1286

***Стандарт професійної
(професійно-технічної) освіти***

СП(ПТ)О 7111.B.05.10 - 2018

(позначення стандарту)

Професія: Гірник очисного забою

Код: 7111

Кваліфікація: гірник очисного забою 5(4-5)-го розряду;
гірник очисного забою 6-го розряду

***Видання офіційне
Київ – 2018***

Інформація про робочу групу

Розробники

Кучеренко О. О. – директор з управління персоналом ДТЕК.

Бондаренко Є. І. – керівник департаменту управління персоналом ДТЕК.

Багмут О. М. – завідувач сектору наукового та навчально-методичного забезпечення модернізації змісту професійної освіти ІМЗО МОН України.

Ларін О. О. – начальник відділу з навчання ДТЕК.

Грома В. В. – менеджер відділу з підготовчих робіт дирекції з видобутку вугілля ДТЕК.

Епштейн О. Б. – директор ОП «Центр підготовки кадрів» ТОВ «ДТЕК Свердловантрацит».

Наукові консультанти

Паржницький В. В. – начальник відділу наукового та навчально-методичного забезпечення змісту професійної освіти ІМЗО МОН України, канд. пед. наук.

Барабаш М. В. – заступник директора з виробництва дирекції з видобутку вугілля ДТЕК.

Бондаренко В. І. – завідувач кафедри підземної розробки родовищ Національного гірничого університету.

Рецензенти

Соколовський В. В. – заступник генерального директора з охорони праці ДП «Львіввугілля».

Черватюк В. Г. – керівник департаменту з виробництва дирекції з видобутку вугілля ДТЕК.

Берло В. Г. – керівник Департаменту з охорони праці та промислової безпеки дирекції з видобутку вугілля ДТЕК.

Літературний редактор

Сільченко С. О. – головний спеціаліст відділу з навчання Департаменту з управління персоналом дирекції вугледобичі ДТЕК.

Технічний редактор

Демченко Ю. І. – доцент кафедри підземної розробки родовищ Національного гірничого університету.

Кайтановська О. М. – науковий співробітник відділу наукового та навчально-методичного забезпечення змісту професійної освіти ІМЗО МОН України.

Керівники робочої групи

Кучинський М. С. – директор департаменту професійної освіти Міністерства освіти і науки України.

Мірошниченко К. Б. – заступник директора – начальник відділу змісту та організації навчального процесу департаменту професійної освіти Міністерства освіти і науки України.

Загальні положення

Стандарт професійної (професійно-технічної) освіти (далі – СП(ПТ)О) з професії 7111 Гірник очисного забою розроблено відповідно до Конституції України, законів України «Про освіту», «Про професійно-технічну освіту», «Про професійний розвиток працівників», «Про зайнятість населення», «Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності», постанови Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій», розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 1077 «Про затвердження Плану заходів із впровадження Національної рамки кваліфікацій на 2016-2020 роки», розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.04.2017 № 275-р «Про затвердження середньострокового плану пріоритетних дій Уряду до 2020 року та плану пріоритетних дій Уряду на 2017 рік», Випуску 5. «Гірничодобувна промисловість» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників, затвердженого наказом Міністерства промислової політики України від 18.01.2002 № 28 за погодженням з Міністерством праці та соціальної політики України і введено в дію з 01.01.2002 року; досягнень науки і техніки, упровадження сучасних технологічних процесів, передових методів праці, врахування особливостей галузі; потреб роботодавців та інших нормативно-правових документів є обов'язковим для виконання всіма закладами професійної (професійно-технічної) освіти, підприємствами, установами та організаціями, незалежно від їх підпорядкування та форми власності, що здійснюють (або забезпечують) підготовку (підвищення професійної кваліфікації, перепідготовку) кваліфікованих робітників.

Стандарт професійної (професійно-технічної) освіти містить:

- титульну сторінку;
- інформацію про робочу групу з розроблення СП(ПТ)О;
- загальні вимоги щодо реалізації СП(ПТ)О;
- загальнопрофесійний навчальний блок;
- перелік навчальних модулів та професійних компетентностей;
- перелік ключових компетентностей;
- умовні позначення, що використовуються у СП(ПТ)О;
- сферу професійної діяльності випускника;
- специфічні вимоги до робітника з конкретної професії;
- вимоги до кожної професійної кваліфікації.

Загальні вимоги щодо реалізації СП(ПТ)О

Підготовка кваліфікованих робітників за професією Гірник очисного забою включає первинну професійну підготовку, перепідготовку та підвищення професійної кваліфікації. Підготовка за кожною професійною кваліфікацією ґрунтується на компетентнісному підході та структурується за модульним принципом. Навчальний модуль – логічно завершена складова СП(ПТ)О, що формується на основі кваліфікаційної характеристики (далі – КХ) та/або, за наявності, професійного стандарту (далі – ПС), потреб роботодавців галузі, сучасних технологій та новітніх матеріалів.

Структура навчального модуля включає перелік компетентностей та їх

зміст Структура навчального модуля включає перелік компетентностей та їх зміст. Засвоєння навчального модуля може підтверджуватися відповідним документом (сертифікат/посвідчення/свідоцтво), що видається навчальним закладом.

СП(ПТ)О визначає три групи компетентностей: загальнопрофесійні, ключові та професійні. Компетентність/компетентності – здатність особи до виконання певного виду діяльності, що виражається через знання, уміння, морально-етичні цінності та інші особистісні якості.

Загальнопрофесійні компетентності – знання та уміння, що є загальними (спільними) для професії. Якщо навчання здійснюється безперервно на декілька професійних кваліфікацій, то загальнопрофесійні компетентності набуваються один раз – перед оволодінням навчальним матеріалом початкової професійної кваліфікації.

Ключові компетентності – загальні здібності й уміння (психологічні, когнітивні, соціально-особистісні, інформаційні, комунікативні), що дають змогу особі розуміти ситуацію, досягати успіху в особистісному і професійному житті, набувати соціальної самостійності та забезпечують ефективну професійну й міжособистісну взаємодію (набуваються впродовж всього терміну навчання поза робочим навчальним планом).

Професійні компетентності – знання та уміння особи, які дають їй змогу виконувати трудові функції, швидко адаптуватися до змін у професійній діяльності та є складовими відповідної професійної кваліфікації.

У закладах професійної (професійно-технічної) освіти тривалість первинної професійної підготовки встановлюється відповідно до професійної кваліфікації, яку набуває здобувач освіти, що визначається робочим навчальним планом.

При організації підвищення професійної кваліфікації, перепідготовки або професійної підготовки на виробництві строк професійного навчання визначається за результатами вхідного контролю. Вхідний контроль знань, умінь та навичок здійснюється відповідно до законодавства.

Навчальний час здобувача освіти визначається обліковими одиницями часу, передбаченого для виконання навчальних програм закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Обліковими одиницями навчального часу є:

академічна година тривалістю 45 хвилин;

урок виробничого навчання, тривалість якого не перевищує 6 академічних годин;

навчальний день, тривалість якого не перевищує 8 академічних годин;

навчальний тиждень, тривалість якого не перевищує 36 академічних годин.

Навчальний (робочий) час здобувача освіти в період проходження виробничої практики встановлюється залежно від режиму роботи підприємства, установи, організації відповідно до законодавства.

Професійно-практична підготовка здійснюється в навчальних

майстернях, лабораторіях, на навчальних полігонах, навчально-виробничих дільницях та безпосередньо на робочих місцях підприємств.

Вимоги до кожної професійної кваліфікації включають:
кваліфікаційну характеристику;
вимоги до освітнього, освітньо-кваліфікаційного рівня, професійної кваліфікації осіб;
типову навчальну програму;
типовий навчальний план;
перелік основних засобів навчання.

Типова програма підготовки кваліфікованих робітників для кожної професійної кваліфікації визначає перелік навчальних модулів, перелік та зміст професійних компетентностей.

Типовий навчальний план підготовки кваліфікованих робітників для кожної професійної кваліфікації включає розподіл навчального навантаження між загальнопрофесійною, професійно-теоретичною та професійно-практичною підготовкою; консультації; кваліфікаційну атестацію. У типовому навчальному плані визначено загальну кількість годин для оволодіння професійною кваліфікацією та розподіл годин між навчальними модулями.

Робочі навчальні плани та програми для підготовки кваліфікованих робітників розробляються закладами професійної (професійно-технічної) освіти за погодженням з роботодавцями та органами управління освітою на основі типових навчальних планів та типових навчальних програм.

Робочі навчальні плани підготовки кваліфікованих робітників визначають графік навчального процесу, навчальні предмети, їх погодинний розподіл та співвідношення між загальнопрофесійною, професійно-теоретичною та професійно-практичною підготовкою.

Робочі навчальні програми для підготовки кваліфікованих робітників визначають зміст навчальних предметів відповідно до компетентностей та тематичний погодинний розподіл відповідно до робочих навчальних планів.

Перелік основних засобів навчання за кожною професійною кваліфікацією розроблено відповідно до потреб роботодавців, сучасних технологій та матеріалів.

За результатами здобуття кожної професійної кваліфікації проводиться державна або проміжна (поетапна) кваліфікаційна атестація, що передбачає оцінювання набутих компетентностей здобувача освіти й визначається параметрами: «знає – не знає»; «уміє – не вміє». Поточне оцінювання проводиться відповідно до чинної нормативно-правової бази.

Заклади професійної (професійно-технічної) освіти, органи управління освітою, засновники організовують та здійснюють поточний, тематичний, проміжний і вихідний контроль знань, умінь та навичок здобувачів освіти, їх кваліфікаційну атестацію. Представники роботодавців, їх організацій та об'єднань долучаються до тематичного, вихідного контролю знань, умінь та навичок здобувачів освіти та безпосередньо приймають участь у кваліфікаційній атестації.

Після завершення навчання кожен здобувач освіти повинен уміти самостійно виконувати всі роботи, передбачені кваліфікаційною характеристикою, технологічними умовами і нормами, встановленими у галузі.

Навчання з охорони праці проводиться відповідно до вимог чинного законодавства Про охорону праці. При складанні робочих навчальних планів та програм необхідно врахувати, що для початкового навчання (професійної підготовки) на теоретичну частину предмета «охорона праці», що входить до загальнопрофесійного блоку, потрібно виділити не менше 30 годин навчального часу, а при підвищенні професійної кваліфікації та перепідготовці – не менше 15 годин навчального часу (п.2.3. Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затвердженого наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 26.01.2005 № 15, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 15.02.2005 за № 231/10511 (із змінами).

Вивчення специфічних професійних питань з охорони праці необхідно здійснювати в курсах спеціальних та загальнотехнічних дисциплін – з метою поєднання технологічної підготовки з підготовкою з охорони праці, а робочі навчальні програми цих навчальних предметів повинні включати відповідні питання безпеки праці.

До самостійного виконання робіт здобувачі освіти допускаються лише після навчання й перевірки знань з охорони праці.

Кваліфікаційна пробна робота проводиться за рахунок часу, відведеного на виробничу практику. Перелік кваліфікаційних пробних робіт розробляється закладами професійної (професійно-технічної) освіти, підприємствами, установами та організаціями відповідно до вимог кваліфікаційних характеристик, потреб роботодавців, сучасних технологій та новітніх матеріалів.

Критерії кваліфікаційної атестації випускників розробляються навчальним закладом спільно з роботодавцями і ґрунтуються на компетентнісному підході відповідно до вимог кваліфікаційної характеристики, потреб роботодавців, сучасних технологій та новітніх матеріалів і погоджуються з регіональними органами освіти.

Здобувачу освіти, який опанував освітню програму й успішно пройшов кваліфікаційну атестацію за однією професійною кваліфікацією, присвоюється освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» з набутої професії та видається свідоцтво державного зразка про присвоєння (підвищення) професійної кваліфікації.

Здобувачу освіти, який опанував освітню програму й успішно пройшов кваліфікаційну атестацію за двома і більше професійними кваліфікаціями, присвоюється освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» з набутої професії та видається диплом державного зразка.

Здобувачу освіти, який достроково припинив навчання в закладі професійної (професійно-технічної) освіти, присвоюється відповідна професійна кваліфікація за результатами попередньої кваліфікаційної атестації та видається

свідомство державного зразка про присвоєння (підвищення) професійної кваліфікації.

Умовні позначення, що використовуються в цьому СП(ПТ)О:

ЗПК – загальнопрофесійна компетентність;

КК – ключова компетентність;

ПК – професійна компетентність;

ГРОЗ - гірник очисного забою 5(4-5)-го розряду;

ГРОЗ - гірник очисного забою 6-го розряду.

Сфера професійної діяльності

КВЕД ДК009:2010. Добувна промисловість. Вугільна промисловість.

Загальнопрофесійний блок та зміст загальнопрофесійних компетентностей

Позначення	Загальнопрофесійні компетентності	Зміст загальнопрофесійних компетентностей
ЗПК 1	Оволодіння основами трудового законодавства в професійній діяльності	Знати: основні трудові права та обов'язки працівників; положення, зміст, форми та строки укладання трудового договору; діючі соціальні гарантії та соціальний захист на підприємстві
ЗПК 2	Оволодіння основами енергозбереження та дотримання основних вимог енергоменеджменту	Знати: основи раціонального використання енергоресурсів та матеріалів у професійній діяльності Уміти: раціонально використовувати енергоресурси та матеріали в професійній діяльності
ЗПК 3	Оволодіння основами гірничої справи	Знати: особливості залягання гірських порід, умови і можливості їх розроблення; структуру пласта; застосовувані системи розробки; способи виїмки вугілля; раціональні способи ведення робіт при очисній виїмці; способи керування покрівлею і умови їх застосування Уміти: керувати покрівлею при різних умовах очисної виїмки корисної копалини
ЗПК 4	Оволодіння основами гідравліки	Знати: види та властивості робочої рідини гідроприводу; улаштування та правила експлуатації складових частин гідроприводу; схеми та порядок роботи систем гідроприводу комплексів механізованого кріплення та очисних комбайнів Уміти: керувати гідросистемою механізованого кріплення за допомогою електрогідравлічних розподільників; діагностувати порушення гідросистеми механізованого кріплення
ЗПК 5	Оволодіння основами електрослюсарної справи	Знати: технологічні процеси обробки деталей; правила та способи монтажу різноманітної електричної апаратури, що використовується в шахті; порядок монтажу місцевого та загального шахтного заземлення

		Уміти: виконувати основні електрослюсарні та монтажні операції
ЗПК 6	Оволодіння основами ощадливого виробництва	Знати: принципи бережливого виробництва; види втрат на виробництві; призначення карти потоку створення цінності процесу і порядок її використання; інструменти аналізу і поліпшення виробничого процесу; систему управління ідеями; систему організації робочого місця (5С); інструменти стандартизації процесів Уміти: визначати втрати у виконуваному виробничому процесі; використовувати карту потоку створення цінності процесу; застосовувати інструменти аналізу та поліпшення робочого процесу і організації робочого місця
ЗПК 7	Оволодіння основами з охорони праці і промислової безпеки	Знати: основні законодавчі акти з охорони праці; основні положення Закону України "Про охорону праці"; вимоги інструкції з охорони праці та промислової безпеки; права працівників з охорони праці на підприємстві; положення колективного договору щодо охорони праці; необхідні нормативні документи з охорони праці та міри відповідальності за їх порушення»; правила галузевої безпеки; основи електробезпеки; параметри й властивості, що характеризують вибухонебезпеку середовища; інструкції з пожежної безпеки; плани евакуації та ліквідації аварій; правила безпечної експлуатації устаткування конвеєрного, канатного та допоміжного шахтного транспорту; правила проходження медичних оглядів
ЗПК 8	Оволодіння основами безпеки у вугільних шахтах	Знати: вимоги безпеки, які висуваються машиністу підземних установок (загальні вимоги, вимоги безпеки перед початком роботи, вимоги безпеки під час роботи, вимоги безпеки в аварійних ситуаціях, вимоги безпеки після закінчення роботи, основні небезпечні та шкідливі виробничі чинники та на виробництві, безпечна організація роботи й утримання робочого місця); заходи електробезпеки; вимоги законодавства в галузі охорони навколишнього середовища; вимоги щодо застосування, утримання і зберігання спецодягу, спецвзуття та ЗІЗ Уміти: застосовувати безпечні прийоми праці під час виконання технологічних операцій, експлуатації машин, механізмів, обладнання та інших засобів виробництва, роботи з електрообладнанням; виконувати операції відповідно до технологічних карт дотримуючись правил безпеки; дбати про особисту безпеку і здоров'я, а також про безпеку і здоров'я оточуючих людей у процесі виконання будь-яких робіт чи під час перебування на території гірничого

		підприємства; застосовувати безпечні прийоми праці під час виконання технологічних операцій, експлуатації машин, механізмів, обладнання та інших засобів виробництва, роботи з електрообладнанням; дотримуватися правил поведінки в небезпечних умовах
ЗПК 9	Оволодіння основами пожежної безпеки, пилогазового режиму та правил поведінки у разі аварії	Знати: правила пожежної безпеки, інструкції із пожежної безпеки, заходи пожежної безпеки; положення пилогазового режиму; позиції «Плану ліквідації аварій» Уміти: діяти під час пожежі відповідно до Правил пожежної безпеки та інструкції із пожежної безпеки; діяти в аварійних ситуаціях відповідно до «Плану ліквідації аварій»; використовувати первинні засоби пожежогасіння
ЗПК 10	Оволодіння основами про табельний облік, нарядну систему і правил внутрішнього трудового розпорядку	Знати: вимоги Положення про нарядну систему; правила внутрішнього трудового розпорядку; правила табельного обліку; положення колективного договору підприємства Уміти: виконувати вимоги трудової дисципліни та регламенту виконання робіт; узгоджувати спільні роботи з іншими працівниками
ЗПК 11	Оволодіння основами надання долікарської допомоги потерпілим у разі нещасних випадків	Знати: правила і прийоми надання долікарської допомоги потерпілим у разі аварії, нещасного випадку або гострого захворювання; місцезнаходження засобів для надання долікарської допомоги (аптечок, шин, носилок); перелік та строки придатності препаратів, що знаходяться в аптечці Уміти: визначати характер ушкоджень і ступінь загрози здоров'ю та життю потерпілих у разі нещасних випадків; переносити постраждалих від місця нещасного випадку до стовбура

Перелік ключових компетентностей

Усвідомлення важливості свого трудового внеску в досягнення колективу.

Взаємодія з членами колективу в процесі роботи.

Оперативність в прийнятті правильних рішень у позаштатних ситуаціях під час роботи.

Знання професійної термінології.

Здатність діяти в нестандартних ситуаціях.

Здатність працювати в команді.

Дотримання професійної етики.

Здатність запобігати конфліктні ситуації.

**Перелік навчальних модулів та професійних компетентностей
(ГРОЗ - гірник очисного забою 5(4-5)-го, 6-го розрядів)**

Код	Професійна компетентність	Найменування навчального модуля та компетентності
ГРОЗ – 5(4-5).1	Роботи з очисного виймання корисної копалини	
	ГРОЗ – 5(4-5).1.1.	Приведення вибою в безпечний стан і підготування лінії очисного вибою до виймального циклу
	ГРОЗ – 5(4-5).1.2.	Надання допомоги в керуванні гірничо-виймальними комбайнами
	ГРОЗ – 5(4-5).1.3.	Кріплення очисного вибою
	ГРОЗ – 5(4-5).1.4.	Кріплення сполучення очисного вибою із прилеглими виробками
	ГРОЗ – 5(4-5).1.5.	Пересування конвеєра
	ГРОЗ – 5(4-5).1.6.	Проведення ніш і берм
ГРОЗ – 5(4-5).2	Роботи з проведення нарізних виробок	
	ГРОЗ – 5(4-5).2.1.	Проведення печей, просіків, розрізів лав, монтажних камер
	ГРОЗ – 5(4-5).2.2.	Буріння шпурів для зміцнення масиву
ГРОЗ – 5(4-5).3	Закладні роботи. Зведення бутової смуги	
	ГРОЗ – 5(4-5).3.1.	Закладні роботи. Зведення бутової смуги
ГРОЗ – 5(4-5).4	Експлуатація скребкових конвеєрів	
	ГРОЗ – 5(4-5).4.1.	Нарощування (скорочення) конвеєрів
	ГРОЗ – 5(4-5).4.2.	Обслуговування та ремонт конвеєрів
ГРОЗ – 5(4-5).5	Обслуговування та ремонт секцій механізованого кріплення і кріплення сполучення	
	ГРОЗ – 5(4-5).5.1	Обслуговування та ремонт секцій механізованого кріплення і кріплення сполучення
ГРОЗ – 5(4-5).6	Доставляння матеріалів та обладнання	
	ГРОЗ – 5(4-5).6.1	Доставляння матеріалів та обладнання
ГРОЗ – 6.1	Складні роботи з очисного виймання корисної копалини	
	ГРОЗ – 6.1.1	Надання допомоги в керуванні стругами
ГРОЗ – 6.2	Складні роботи з проведення нарізних виробок	
	ГРОЗ – 6.2.1	Буріння свердловин
	ГРОЗ – 6.2.2	Виймання корисної копалини відбійним молотком під час проведення гезенків, печей і просіків на похилих пластах. Експлуатація та усунення неполадок відбійних молотків

Професійна кваліфікація: гірник очисного забою 5(4-5)-го розряду

1. Кваліфікаційна характеристика

5(4-5)-й розрядів

Завдання та обов'язки. Виконує комплекс робіт під час очисного виймання корисної копалини, робіт, пов'язаних з проведенням печей, просіків, гезенків, ортів, розрізів лав, монтажних камер (шарів). Бурить шпури і свердловини самохідними буровими установками (крім дизельних), каретками і перфораторами вагою до 35 кг (разом з пневмопідтримкою), електросвердлами та пневмосвердлами. Оглядає забій і доводить до безпечного стану, планує ділянку вибою. Проводить прибирання, навантаження і доставку гірничої маси різними способами. Зводить тимчасове і постійне кріплення відповідно до паспорта кріплення та керування покрівлю, здійснює посадку покрівлі, викладення і перенесення кострів. Зміцнює породи покрівлі очисного забою і сполучення з ним полімерними матеріалами. Встановлює упорні та розпірні стояки. Викладає помости. Скреперує гірничу масу з забою. Проводить закладку виробленого простору, надає допомогу в керуванні гірничими виїмковими машинами. Керує гідромоніторами, вантажо-доставними машинами з електричним і пневматичним приводом та дизельним двигуном потужністю до 147,2 кВт (200 к. с.), закладними машинами, скреперними лебідками, самохідними покрівельно-оборковими помостами та іншими застосовуваними в роботі машинами і механізмами, здійснює їх технічне обслуговування. Керує установками, що нагнітають воду в пласт, гідросистемою під час пересування секцій кріплення і конвеєра. Бере участь у монтажі, демонтажі, перенесенні, пересуванні, установленні обладнання в зоні забою і виробках, прилеглих до очисних забоїв (лав, блоків, заходок). Монтує гнучкі перекриття з металевої сітки, пересуває опірні балки і переставляє ролики під час роботи стругових установок і вузькозахватних комбайнів. Пересуває стояки спеціального привибійного кріплення. Нарощує й укорочує конвеєри у виробках, прилеглих до очисних забоїв. Доставляє кріпильні матеріали та обладнання в забій від штреку, розкладає їх у забої, видає з очисного забою на штрек. Проводить навантаження, вивантаження матеріалів та устаткування у гірничих виробках, в очисних забоях. Змашує і заправляє паливо-мастильними матеріалами обслуговуване обладнання. Проводить проходку ніш. Навіщує люки, нарощує зрубові хідники. Бере участь у нарощуванні водо- і повітропроводних магістралей, в ремонті вибійного обладнання. Виконує роботи щодо запобігання несподіваним викидам гірничої маси і газів.

Повинен знати: будову, технічні характеристики обладнання, машин, механізмів і пристроїв, застосовуваних на очисній виїмці корисної копалини, правила приймання, випробування і догляду за ними; пускову та регулювальну апаратуру; порядок монтажу та демонтажу обслуговуваних машин; схему розведення повітропроводів і водопроводів; системи зрошування; властивості гірських порід; властивості бокових порід та структуру пласта: кліваж,

тріщинуватість, віджимання, наявність породових прошарків, несправжньої покрівлі, твердих вкраплень, схильність до несподіваних викидів і гірничих ударів, багаторазовість відпрацьовуваного пласта; застосовувані системи розробки; правила ведення розробки гірничих виробок за напрямками; схеми раціонального розміщення шпурів; способи приймання і основні схеми розмиву корисної копалини і породи; види кріплень і способи кріплення забою; основи гірничої справи; паспорти кріплення і керування покрівлею, буровибухових робіт; способи керування покрівлею і умови їх застосування; способи закладання відпрацьованого простору та основні знання про закладні матеріали; види і властивості полімерних матеріалів, застосовуваних для укріплення порід покрівлі, правила поводження з ними; сортамент лісу та типорозміри металевих стояків; способи проведення горизонтальних і похилих виробок у різних умовах; основні правила безпечного ведення підривних робіт; вимоги до якості заточування і заправлення різального інструменту; види, способи виявлення та усунення неполадок у роботі обслуговуваних машин і механізмів; електрослюсарну справу в обсязі знань електрослюсаря 3-го розряду.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи за професією гірника очисного забою 4 розряду не менше 1 року.

Примітка. У разі неповного освоєння комплексу очисних робіт, передбачених кваліфікаційною характеристикою, тарифікація гірників очисного забою проводиться на один розряд нижче.

Кваліфікаційні вимоги для 4 розряду. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи за технологічно суміжною професією 3 розряду не менше 1 року.

Приклади робіт

Кріплення спряжіння лави і штреків

1. Закріплення приводної і кінцевої головок скребкового конвеєра.
2. Пересування конвеєра лавою.
3. Прибирання, навантаження та доставка гірничої маси.
4. Збільшення та зменшення довжини конвеєрів у виробках, що прилягають до очисного забою.
5. Проходка ніш.
6. Ремонт конвеєра, механізованого кріплення.
7. Нарощування водопровідних магістралей.
8. Буріння свердловин і скважин перфораторами і каретками (вагою до 35кг.), електросвердлами, самохідними буровими установками.
9. Зведення тимчасового і постійного кріплення.
10. Викладання і перенесення кострів.
11. Установлення упорних та розпірних стояків.

12. Керування навантажувальними, навантажувально-доставними машинами потужністю до 147,2 кВт (200 к.с), закладними машинами, скреперними лебідками.
13. Керування установками для нагнітання води в пласт гідросистемою під час переміщення механізованого кріплення та конвеєра.
14. Доставка кріпильних матеріалів та устаткування до забою від штреку, розкладання їх у забої.
15. Навантаження, розвантаження матеріалів та устаткування в гірничих виробках, біля очисних забоїв.
16. Змащення і заправка паливо-мастильними матеріалами устаткування, що обслуговується.
17. Монтаж гнучкого перекриття із металевої сітки.
18. Переміщення упорної балки та перестановка роликів під час роботи вузькозахватних комбайнів.
19. Перевірка та огляд заземлення.

2. Вимоги до освітнього, освітньо-кваліфікаційного рівнів, професійної кваліфікації осіб, які навчатимуться за професією Гірник очисного забою 5(4-5)-го розряду

2.1. При вступі на навчання

Повна або базова загальна середня освіта та/або професійна підготовка за технологічно суміжною професією 3-го розряду.

2.2. По закінченню навчання

Повна або базова загальна середня освіта, професійно-технічна освіта або підготовка на виробництві, освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» за професією Гірник очисного забою 5-го розряду.

3. Типовий навчальний план підготовки кваліфікованих робітників

Професія: Гірник очисного забою

Кваліфікація: гірник очисного забою 4-5-го розряду

Загальний фонд навчального часу – 727 години

№ з/п	Напря́м підготовки	Кількість годин							
		Всього годин	ЗПБ	Модуль ГРОЗ 4-5(1)	Модуль ГРОЗ 4-5(2)	Модуль ГРОЗ 4-5(3)	Модуль ГРОЗ 4-5(4)	Модуль ГРОЗ 4-5(5)	Модуль ГРОЗ 4-5(6)
1	Загально-професійна підготовка	82	82						
2	Професійно-теоретична підготовка	120		44	14	8	12	34	8
3	Професійно-практична підготовка	510	74	200	48	26	44	74	44
4	Кваліфікаційна пробна робота	6							

5	Консультації	8							
6	Державна кваліфікаційна атестація	7							
7	Загальний обсяг навчального часу (без п.п.4,5)	719	156	244	62	34	56	108	52

Примітки

1. Кваліфікаційна пробна робота виконується за рахунок часу, відведеного на професійно-практичну підготовку.
2. Години, відведені на консультації, враховуються в загальному фонді навчального часу.

4. Типова програма з підготовки за професією Гірник очисного забою 5(4-5)-го розряду

Позначення	Професійні компетентності	Зміст професійних компетентностей
ГРОЗ – 5(4-5).1.1	Приведення вибою в безпечний стан і підготування лінії очисного вибою до виймального циклу	Знати: фізико-механічні властивості гірських порід; будову та правила безпечної експлуатації систем повітро- і водопостачання, зрошення; правила керування покрівлею і кріплення очисного вибою; технічні характеристики, будова та правила безпечної експлуатації механізованого кріплення; технічні параметри й вимоги безпечної експлуатації скребкових конвеєрів; будову та принцип дії гідромуфти; будову та правила безпечної експлуатації засобів малої механізації; вимоги техніки безпеки під час виконання робіт; основи ощадливого виробництва Уміти: оббирати відшаровані шматки породи за допомогою довгомірного інструменту; визначати працездатність систем розподілу води, повітря, зрошення; зводити тимчасове кріплення; керувати механізованим кріпленням і кріпленням сполучення; скорочувати скребковий ланцюг й замінити відрізки ланцюга, непридатні до експлуатації; замінити скребки; застосувати засоби малої механізації; читати технологічні і гідравлічні схеми; дотримуватись вимог техніки безпеки під час виконання робіт
ГРОЗ – 5(4-5).1.2	Надання допомоги в керуванні очисним комбайном	Знати: основи гідроприводу; технічні характеристики, будова та правила безпечної експлуатації очисних комбайнів; технологію виймання корисної копалини гірничо-виймальними комбайнами;

		будову гідросистеми кріплення; порядок пересування секцій слідом за проходженням комбайна; паспорт кріплення очисного вибою та керування покрівлею; порядок подавання сигналів під час виконання трудових дій; вимоги електробезпеки; основи ощадливого виробництва; вимоги техніки безпеки під час виконання робіт Уміти: контролювати положення і роботу виконавчого органу; контролювати положення та стану живильного кабелю і шланга системи зрошення очисного комбайна під час виймання корисної копалини; замінювати (оглядати) різальні елементи, зрошувачі; виконувати допоміжні роботи із ремонту комбайна; підготовлювати ґрунт для проходження очисного комбайна; керувати секціями механізованого кріплення; навантажувати гірничу масу на вибійний конвеєр; дотримуватись вимог техніки безпеки під час виконання робіт
ГРОЗ – 5(4-5).1.3	Кріплення очисного вибою	Знати: основи гідроприводу; правила й методи керування покрівлею; призначення, правила експлуатації та технічна характеристика механізованого кріплення; послідовність дій під час пересування секцій механізованого кріплення; будову й послідовність дій під час встановлення індивідуального кріплення; будову і правила експлуатації відбійного молотка, ручних електро- і пневмосвердел, інших засобів малої механізації; порядок виконання буропідричних робіт; послідовність встановлення анкерного кріплення; паспорт кріплення очисного вибою; основи ощадливого виробництва; вимоги техніки безпеки під час виконання робіт Уміти: пересувати секції механізованого кріплення; кріпити очисний вибій індивідуальним кріпленням; забезпечувати цілість кабелів і рукавів високого тиску під час пересування секцій механізованого кріплення; оббирати покрівлі та вугільного пласта; встановлювати й витягати тимчасове кріплення; виконувати роботи із застосуванням відбійного молотка, ручних електро- і пневмосвердел, інших засобів малої механізації; витягувати й замінювати затиснуте кріплення (стіжки); зводити анкерне кріплення; виконувати роботи з очищення перекриттів секцій від гірничої маси; влаштувати кліті (накати) на перекриттях секцій; навантажувати гірничу масу на вибійний конвеєр; дотримуватись вимог техніки безпеки та охорони праці під час виконання робіт

ГРОЗ – 5(4-5).1.4	Кріплення сполучення очисного вибою із прилеглими виробками	Знати: технологію й послідовність дій під час кріплення сполучення; основи гідроприводу; будову й порядок встановлення тимчасового кріплення різних типів; будову та правила безпечної експлуатації механізованого кріплення сполучення; будову та правила безпечної експлуатації засобів малої механізації; паспорт кріплення сполучення; основи ощадливого виробництва; вимоги техніки безпеки під час виконання робіт Уміти: зводити органне кріплення; викладати накатний костер; виконувати роботи з теслярським інструментом; керувати механізованим кріпленням сполучення; навантажувати гірничу масу на вибійний конвеєр; виконувати роботи із застосуванням засобів малої механізації; дотримуватись вимог техніки безпеки під час виконання робіт
ГРОЗ – 5(4-5).1.5	Пересування конвеєра	Знати: основи гідроприводу; будову, принцип дії та правила безпечної експлуатації скребкового конвеєра; будову, правила експлуатації секцій механізованого кріплення; порядок дій під час засування скребкового конвеєра; будову і правила експлуатації розпірних домкратів приводної станції; будову й порядок встановлення тимчасового кріплення різних типів; технологію й послідовність дій під час виконання кінцевих операцій; паспорт кріплення очисного вибою; паспорт кріплення сполучення; основи ощадливого виробництва; вимоги техніки безпеки під час виконання робіт Уміти: візуально перевіряти справність вагонеток, рейкового колії, керувати розпірним домкратом приводної станції скребкового конвеєра; керувати скребковим конвеєром; зводити запобіжне кріплення різних типів; виконувати роботи з теслярським інструментом; керувати гідродомкратами секцій механізованого кріплення; навантажувати гірничу масу на вибійний конвеєр; виконувати роботи із застосуванням засобів малої механізації; дотримуватись вимог техніки безпеки під час виконання робіт
ГРОЗ – 5(4-5).1.6	Проведення ніш і берм	Знати: фізико-механічні властивості гірських порід; паспорт проведення та кріплення ніш і берм; паспорт ведення буропідливних робіт; будову і правила експлуатації перфораторів, електросвердла,

		пневмосвердла, відбійного молотка; будову й порядок встановлення запобіжних кріплень різних типів; порядок кріплення ніш і берм індивідуальним кріпленням (рудстійки, стійки тертя, гідростійки); основи ощадливого виробництва; вимоги техніки безпеки під час виконання робіт Уміти: бурити шпури за допомогою перфоратора, електросвердла, пневмосвердла; навантажувати гірничу масу на вибійний конвеєр; зводити тимчасове кріплення; кріпити ніші і берми індивідуальним кріпленням; руйнувати вугільний масив за допомогою відбійного молотка; виконувати роботи з теслярським інструментом; дотримуватись вимог техніки безпеки та охорони праці під час виконання робіт
ГРОЗ – 5(4-5).2.1	Проведення печей, просіків, розрізів лав, монтажних камер	Знати: фізико-механічні властивості гірських порід; паспорт проведення та кріплення виробки; паспорт ведення буропідричних робіт; будова і правила експлуатації перфоратора, електросвердла, пневмосвердла, відбійного молотка; будова і правила експлуатації нарізних комбайнів; конструкції й порядок зведення тимчасового кріплення; порядок встановлення і правила експлуатації індивідуального кріплення (рудстійки, клинові стійки тертя, гідростійки, посадкові стійки); правила експлуатації скребкових конвеєрів, маневрових лебідок; будова, порядок монтажу-демонтажу, обслуговування вентиляційного трубопроводу; основи ощадливого виробництва; вимоги техніки безпеки під час виконання робіт Уміти: бурити шпури за допомогою перфоратора, електросвердла, пневмосвердла згідно з паспортом виконання буропідричних робіт; встановлювати індивідуальне кріплення; навантажувати гірничу масу на скребковий конвеєр; експлуатувати маневрові лебідки; монтувати-демонтувати та обслуговувати вентиляційний трубопровід; нарошувати скребковий конвеєр; виконувати роботи з використанням засобів малої механізації; дотримуватись вимог техніки безпеки під час виконання робіт
ГРОЗ – 5(4-5).2.2	Буріння шпурів для зміцнення масиву	Знати: фізико-механічні властивості гірських порід; правила керування покрівлею; будову і правила експлуатації перфоратора, електросвердла, пневмосвердла; правила керування скребковим конвеєром; будову і правила експлуатації нагнітальної установки;

		характеристики смол для зміцнення; технічний паспорт проведення робіт; основи ощадливого виробництва; вимоги техніки безпеки під час виконання робіт Уміти: опускати нависання гірничої маси за допомогою оббирника; складувати у вибої інструментів, пристосувань і обладнання; бурити за допомогою ручних інструментів та механізмів; нагнітати зміцнювальних сумішей у породний масив через пробурені шпури; виконувати роботи зі встановлення анкерного кріплення; дотримуватись вимог техніки безпеки під час виконання робіт
ГРОЗ – 5(4-5).3.1	Закладні роботи. Зведення бутової смуги	Знати: фізико-механічні властивості гірських порід; правила й методи керування покрівлею; будову і правила експлуатації перфоратора, електросвердла, пневмосвердла, відбійного молотка; паспорт ведення буропідливних робіт; будову і правила експлуатації закладного обладнання; правила встановлення скреперної лебідки та обвідного ролика; технічний паспорт проведення робіт; основи ощадливого виробництва; вимоги техніки безпеки під час виконання робіт Уміти: приводити в безпечний стан місце встановлення скреперної лебідки; зводити тимчасове кріплення; встановлювати (замінити) рудстійки; бурити шпури за допомогою перфоратора, електросвердла, пневмосвердла; встановлювати й керувати скреперною лебідкою; транспортувати породу в бутову смугу за допомогою закладного обладнання; дотримуватись вимог техніки безпеки та охорони праці під час виконання робіт
ГРОЗ – 5(4-5).4.1	Нарощування (скорочення) конвеєрів	Знати: будову, правила експлуатації й технічна характеристика скребкового конвеєра; технологію й послідовність дій під час нарощування-скорочення скребкового конвеєра; правила керування розпірним домкратом; технологічний паспорт проведення робіт; правила роботи із застосуванням засобів малої механізації; основи ощадливого виробництва; вимоги техніки безпеки під час виконання робіт Уміти: роз'єднувати ланцюги за допомогою храпового механізму; монтувати-демонтувати риштачний став; подовжувати-скорочувати верхній та нижній ланцюги; керувати скребковим конвеєром; кріпити кінцеву і приводну голівки; виконувати роботи із застосуванням засобів малої механізації;

		подавати сигнали під час виконання робіт; дотримуватись вимог техніки безпеки та охорони праці під час виконання робіт
ГРОЗ – 5(4-5).4.2	Обслуговування та ремонт конвеєрів	Знати: основи ощадливого виробництва; типи мастильних матеріалів і робочих рідин; причини порушень у роботі скребкового конвеєра та способи їх усунення; будову, правила експлуатації й технічна характеристика скребкового конвеєра; правила й порядок проведення технічного обслуговування скребкових конвеєрів; правила й порядок ремонту складових частин і вузлів конвеєра; правила роботи із застосуванням засобів малої механізації; вимоги техніки безпеки під час виконання робіт Уміти: визначати дефекти і порушення у роботі скребкового конвеєра; виконувати технічне обслуговування скребкового конвеєра; замінювати окремі деталі і вузли скребкового конвеєра; виконувати роботи із застосуванням засобів малої механізації; дотримуватись вимог техніки безпеки та охорони праці під час виконання робіт
ГРОЗ – 5(4-5).5.1	Обслуговування та ремонт секцій механізованого кріплення і кріплення сполучення	Знати: основи гідроприводу; будову, правила експлуатації та технічні характеристики секцій механізованого кріплення; будову та правила поводження з гідравлічною системою механізованого кріплення; методи визначення несправностей секцій механізованого кріплення; технологію й послідовність дій із заміни окремих деталей і вузлів секцій механізованого кріплення; порядок встановлення тимчасового кріплення; правила роботи із засобами малої механізації; основи ощадливого виробництва; вимоги техніки безпеки під час виконання робіт Уміти: визначати несправності секцій механізованого кріплення і кріплення сполучення; виконувати роботи із заміни окремих деталей і вузлів секцій механізованого кріплення; дотримуватись вимог техніки безпеки та охорони праці під час виконання робіт
ГРОЗ – 5(4-5).6.1	Доставляння матеріалів та обладнання в лаву	Знати: технологію й послідовність дій під час доставляння-видавання матеріалів та обладнання скребковим конвеєром; технологію й послідовність дій під час доставляння-видавання матеріалів та обладнання вручну; будову та правила безпечної експлуатації вибійного скребкового конвеєра; правила й порядок подання сигналів під час роботи скребкового конвеєра;

		основи ощадливого виробництва; вимоги техніки безпеки під час виконання робіт Уміти: доставляти-видавати матеріали і обладнання в лаву скребковим конвеєром; доставляти-видавати матеріали і обладнання в лаву вручну; керувати скребковим конвеєром; подавати сигнали під час доставляння обладнання та матеріалів у лаву; складувати матеріали у лаві; виконувати роботи із застосуванням засобів малої механізації; дотримуватись вимог техніки безпеки та охорони праці під час виконання робіт
--	--	--

Професійна кваліфікація: гірник очисного забою 6-го розряду

1. Кваліфікаційна характеристика

6-й розряд

Завдання та обов'язки. Бурить шпури, свердловини перфораторами масою понад 35 кг (разом з пневмопідтримкою), самохідними буровими установками (каретками) з дизельним двигуном. Навантажує і доставляє гірничу масу вантажно-доставними машинами з дизельним двигуном потужністю понад 147,2 кВт (200 к. с.). Проводить виймання вугілля відбійним молотком в очисних забоях і під час проведення гезенків, печей, просіків, штреків на пологих і похилих пластах. Упорядковує перекриття і помости. Підбиває, нарізає "кутки" відбійним молотком або вугільною пилкою. Проводить кріплення забою відповідно до паспорта кріплення. Продуває і приєднує шланги до відбійного молотка. Замінює піки і різці, гнучкі шланги. Виявляє та усуває неполадки в роботі відбійних молотків, вугільних пилок.

Повинен знати: конструктивні особливості бурових самохідних установок різних типів; будову, технічні характеристики застосовуваних вантажно-доставних машин з дизельним двигуном; раціональні способи ведення робіт на очисній виїмці корисної копалини; систему керування обслуговуваних машин; особливості залягання гірських порід, умови і можливості їх розроблення; основи електротехніки, геології; правила і способи ведення підривних робіт; системи змащування, живлення, охолодження вузлів обслуговуваних машин; властивості бокових порід і структуру пласта: кліваж, тріщинуватість, віджимання вугілля, наявність породних прошарків і несправжньої покрівлі, наявність твердих вкраплень, схильність до несподіваних викидів і гірничих ударів; будову і правила експлуатації відбійних молотків, вугільних пилок, неполадки, які зустрічаються в їх роботі, та способи їх усунення; способи виїмки вугілля; види і способи кріплення забою, паспорт кріплення і керування покрівлею.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи за

професією гірника очисного забою 5 розряду не менше 1 року.

Приклади робіт

1. Буріння свердловин.
2. Навантажування гірської маси машинами з дизельним двигуном.
3. Відбій вугілля відбійними молотками.
4. Вирубання ніш та кутків відбійними молотками.
5. Кріплення ніш і кутків відповідно до паспорту керування покрівлею.
6. Просування і наросування шлангів відбійного молотка.
7. Заміна пик і різців.
8. Ремонт відбійного молотка і гнучкої пилки.
9. Доставка кріпильного матеріалу в уступ лави вручну або з використанням засобів механізації.
10. Викладання кострів, їх перенесення (пневмокострів).
11. Викладання бутових смуг при частковому закладанні виробленого простору.
12. Керування закладними машинами при гідравлічному закладанні виробленого простору.

2. *Вимоги до освітнього, освітньо-кваліфікаційного рівнів, професійної кваліфікації осіб, які навчатимуться за професією Гірник очисного забою 6-го розряду*

2.1. При підвищенні кваліфікації

Освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» за професією Гірник очисного забою 5-го розряду, стаж роботи за професією Гірник очисного забою 5-го розряду не менше 1 року.

2.2. По закінченню навчання

Повна загальна середня освіта, професійна (професійно-технічна) освіта, освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» за професією Гірник очисного забою 6-го розряду.

3. Типовий навчальний план підготовки кваліфікованих робітників

Професія: Гірник очисного забою

Кваліфікація: гірник очисного забою 6-го розряду

Загальний фонд навчального часу – 219 години

№ з/п	Напрямок підготовки	Всього годин	Модуль ГРОЗ-6.1	Модуль ГРОЗ-6.2
1	Загальнопрофесійна підготовка			
2	Професійно-теоретична підготовка	48	32	16
3	Професійно-практична підготовка	156	96	60
4	Кваліфікаційна пробна робота	6		
5	Консультації	8		
6	Державна кваліфікаційна атестація	7		
7	Загальний обсяг навчального часу (без п.п.4,5)	211	128	76

Примітки

1. Кваліфікаційна пробна робота виконується за рахунок часу, відведеного на професійно-практичну підготовку.

2. Години, відведені на консультації, враховуються в загальному фонді навчального часу.

3. При підвищенні кваліфікації та перепідготовці загальнопрофесійний блок вивчається в обсязі годин та компетентностей, визначених відповідно до результатів вхідного контролю, і додається до годин загального обсягу навчального часу та до годин загального фонду навчального часу (але не більше, ніж 156 годин).

4. Типова програма з підготовки за професією Гірник очисного забою 6-го розряду

Позначення	Професійні компетентності	Зміст професійних компетентностей
ГРОЗ — 1.3	Надання допомоги в керуванні стругом	Знати: основи гідроприводу; технічні характеристики, будова та правила безпечної експлуатації стругової установки; технологію виймання корисної копалини стругом; будову гідросистеми механізованого кріплення; порядок пересування секцій кріплення; будову, правила безпечної експлуатації скребкового конвеєра; будову та правила роботи відбійними молотками; порядок буріння шпурів під час ведення буропідричних робіт; паспорт кріплення очисного вибою та керування покрівлею; паспорт ведення буропідричних робіт; порядок подавання сигналів під час виконання трудових дій; вимоги електробезпеки; основи ощадливого виробництва; вимоги техніки безпеки під час виконання робіт Уміти:

		контролювати положення і роботу струга; опускати «присухи» і знімати «земник»; контролювати положення та стану живильного кабелю і шланга системи під час виймання корисної копалини; замінювати (оглядати) різальні елементи, зрошувачі; виконати допоміжні роботи із ремонту струга; підготувати ґрунт для засування скребкового конвеєра й секцій механізованого кріплення; керувати секціями механізованого кріплення; пересувати приводні голівки конвеєра і стругової установки; подавати світлові і звукові сигнали; навантажувати гірничу масу на вибійний конвеєр; бурити шпури згідно з паспортом ведення буронідривних робіт; відбивати гірничу масу за допомогою відбійного молотка; встановлювати індивідуальне кріплення; виконувати роботи з використанням засобів малої механізації
ГРОЗ — 2.4	Виймання корисної копалини відбійним молотком під час проведення гезенків, печей і просіків на похилих пластах. Експлуатація та усунення неполадок відбійних молотків	Знати: фізико-механічні властивості вугілля і вмісних порід; послідовність виймання гірничої маси за допомогою відбійного молотка; будову та правила технічної експлуатації відбійного молотка; технологію доставляння лісоматеріалів у вибій; паспорт проведення виробки та кріплення виробки; типи мастильних матеріалів; причини дефектів і ламання відбійних молотків; технологію й послідовність дій під час експлуатації та усуненню неполадки відбійних молотків; основи ощадливого виробництва; вимоги техніки безпеки під час виконання робіт Уміти: роботи відбійним молотком під час виймання корисної копалини; визначати структури й текстури гірської породи; виконувати роботи зі зведення постійного кріплення; виконувати роботи зі зведення помосту й запобіжного кріплення; виконувати технічне обслуговування відбійного молотка; визначати несправності у роботі відбійного молотка; замінювати піки, гнучкий шланг, несправні пружини; дотримуватись вимог техніки безпеки та охорони праці під час виконання робіт
ГРОЗ — 2.3	Буріння свердловин	Знати: фізико-механічні властивості гірських порід; правила керування покрівлею; будову і правила експлуатації перфоратора з пневмопідтримкою; будову і правила експлуатації самохідних бурових установок (кареток) з дизельним двигуном; правила керування вантажно-доставними машинами з дизельним двигуном; будову і правила експлуатації нагнітальної установки; технічний паспорт проведення робіт;

		основи ощадливого виробництва; вимоги техніки безпеки під час виконання робіт Уміти: опускати нависання гірничої маси за допомогою оббирника; складувати у вибої інструментів, пристосувань і обладнання; бурити за допомогою бурових установок; навантажувати-розвантажувати гірничу масу із застосуванням навантажувальних машин з дизельним двигуном; дотримуватись вимог техніки безпеки під час виконання робіт
--	--	--

Зауваження та пропозиції щодо змісту СП(ПТ)О надсилати за адресою:
03035, м. Київ, вул. Митрополита Василя Липківського, 36,
Інститут модернізації змісту освіти Міністерства освіти і науки України.
Відділ наукового та навчально-методичного забезпечення змісту професійної освіти
Телефон: (044)248-91-16